

אזה שבר לחרת וא אזה שבר אמלן לחרת וא מקבל סמאה בל שזא פשטא זלא מדי
לז ערה וזא זזכ שזא רשי שכל נמא בל שזא אמכזא הא ומל סבא נפק מקדא בלכ ולתח אלא אמכזא ורשי
מצמ חר ב בל את ואת מ (חלן זף פ) ...

6. יטב' א על מסכת עהבן זף טא

ת שטן ב אלטר אמר פ הא זזב שטן ב אלטר לבן חלק מער עי מן היא שויה
שם ב עים הדב חת לכל אד מם שער שת סגחת שן שנה תמם נתנה האמרה
תרה לעיים ושמעיים מובן ואן במער שער נתנה לל אד מם **מח ביהם ומסלק**
ותשא [מער חן] (מער חן) שער שת סגחת

7. באר תלח סמ ש דה ו'א

ו'א שמרבן תבלן - עין מפרשם שמה על זזה ז חזא זעת דמב' מ שזא נד סגית
תמרא דקאמר אילימא משום דקתני בהך תבלין ותבלין לאו בני אכילה ניהו אטו הכא מי לא קתני
טן ושערין ולא ב אילה ננה חי חזל ס ממה תבן לטן ושערין חן שאן מרבן בן לע"ע
אן באמת דמב' מ לא מר כל זן טן ושערין [ומה שכתב בגלסת עהבן פא תלח י מן פת
ומי זן אפשר זענת אפל חן מלא סב משלן ולכ בספר בת מאן **ותראה זזרמב' מ**
יהה מר לעב גס בטן ושערין חן זזב שפ מסאת לל זזקל ב ומז זזקל ב של צ

זוקא בפת וסעת מספחא פו זזא חס בזא ופק שרף מי פז פזא אס תבת של ין של שן ושל תאה ושל זזגחת ואמר הז
לל ב מי **ולל ז מפרש וטגא באק אד** אלא משם זקני ול ותבין לא ב אילה ננה פחש ומשם זה תגלה על
זקן זאן מרבן בן אכ בך בירא נמ קני טן ושערין ולכ לא ב אילה ננה ואלה אר רב עלה וק לעוב אלא זלא
גען שזא ראי תקפי לאילה אלא כל שזא מפ מכל וזה תבין שם הא מרד לזבל ב ושערין ולא פזא בה שם דעה אלא
זל זזה לע"ע אן מרבן ולכ בספר אר זזע זזטן ושערין גזע מכלן ולע"ע אן מרבן ולע ועין במעה חקן ובית מאר
ועין זזגחת ור'א מספחא ת'ל שזק ותבת תאה

8. סר תרת חים על עהבן זף טא

ובזון ב סגחת לעוב **טמא זבען שער ב סגחת לעוב נראה משם זלא סכ אנש**
לזות זען זיתן במקום מוסתק אלא אכ יש בזון חזא פשער אפלת כל חום חיים
טגדה את שדית ואת עבת וכן משמע לקמן דקאמר עבידי אינשי דשתו כסא בצפרא וכסא
בפיא וכפי עליה. **ונראה חיים זנק בסך מרבן מנת תענות של ין ולא קאמר מנ**
לג ין סקתי מניתן דאת לאשמעין טמא דליתא משם זעיד אנש זזת סא חיים
תענת בצפרא וכסא בפיא :

9. יטב' א על מסכת עהבן זף טא ב

לא יאל אס בל מפי נחש ש. פלשי כ חרף של בל מקד נחש מפי שזא קשה לעף סרס
של נחש ותקשה ר'ת ז'ל זאם ק מא הא זאמירן בב תינא שכל רצ בל ואל עמ רצ נחש
ש פשטא כ ומכל רצ בל הא רצ חרף ש. ופרש כ תמד שתרך תבל שמעגל ב
סמן בעל והא מסק על בתם כחש ומקבץ ב זזע תבל את תמד מקד נחש של בל וכן
פרש ר'ח ז'ל וק תה ר'ת פירש רשי ז'ל ותבין נכח יז. ויש שפירשו כי נחש של בצל הוא
תלעת שעשה ב שזא סנה סרס של נחש וסרך שימח קפא תמי וקפא זזא :

10.

יטב' א על

מסכת עהבן זף טא ב

ובקש עלו תריו דמם [ל] פ בלשה וקף על פ שזא היה לחב מצמ שער על זתי תמם :

11.

מדש א על

עהבן זף טא ב

גז ובקש תריו ול מפי שמעה ל. דדבה מקמת בתמד אשכן זבקש דמם על תריו
ולא קאמר כ תא מפי שמעה פ ו"ל משוסדר" ח שהוזכר הכא היינור" ח בן דוסא שהוא בעל
תמשם בל מ לחפלל על תריו וקאמר תא זבקש תריו דמם עלו ולא בקש תא דמ שמא
על עצמ וקאמר טמא מפי שמעה איכה ל שדפא מליו ואן בקשת על עצמ מעלת בקשת
אדים עלו סאמירן אן תוש מר עצמ מנת הארין וק"ל:

12.

מסכת עירובין דף כט/ב

קרבן אורה על

גמרא מפני שהשעה צריכה לו. נראה לפרש דכל כך מסוכן הוא דלא אהני לי' רחמי אלא מפני שהשעה צריכה לו:

13.

הגהות יעב"ץ

דף כט ע"ב גמ' מפני שכשנשכח לוי . ריב
ש"מ איטלי כן לא היו מקפזין עליו
רחמים מפני שגם רעס לעמנו וככנים עמנו נסכנו
נתחייב נפשו [ופי' רשיא בח"א] : שם כשר הי .

14.

יהודע על עירובין דף כט/ב

ספר בניהו בן

שאכל חצי בצל וחצי נחש שבו. כתב הריטב"א ז"ל יש שפירשו נחש של בצל הוא תולעת שנעשה בו שהוא סכנה כארס של נחש, וכדרך שאמרו קפא דתאני וקפא דחסא עד כאן לשונו. וקשה על פירושם והלא תולעת זו מתהוה במחובר ואיך נכשל ר' חנינא בן דוסא בזה, **דהא אין הקב"ה מביא תקלה על ידי צדיקים במידי דאכילה**, וכל תולע דמתלע במחובר אף על גב דהתוספות והרא"ש סבירא ליה כל זמן שלא ריחש מותר, הנה רבינו יחיאל והרשב"א והר"ן סבירא ליה אף על גב דלא ריחש קרינן ביה שורץ על הארץ ואסור, וכן היא סברת הרמב"ם והרב המגיד וכנזכר בב"י סי' פ"ד. והן אמת שהיה חצי תולע, עם כל זה איסורא איכא ואין הקב"ה מביא תקלה על ידי צדיקים במידי דאכילה אפילו באיסור בל תשקצו, על כן נראה דאין לפרש כן, אלא או כפירוש רש"י או כפירוש ר"ת ז"ל, ודע דאפילו לפירוש רש"י ור"ת לאו בבצלים העומדים לאכילה איירי, אלא כמ"ש הערוך ז"ל דאיירי בבצל שמשירין בארץ להוציא ממנו זרע שדרך לצאת ממנו קנה, ויש לאותו קנה ראש כמו ראשו של נחש, וחם הוא מאד כי כל זרע הוא חם ולכך לא יאכלו אותו, וגם הבצל ההוא לא יאכלו שיצא מתורת מאכל, אבל שאר בצלים ליכא סכנתא עד כאן דבריו יע"ש:

שם מפני שהשעה צריכה לו. קשה וכי אם אין השעה צריכה לו אינו כדאי לבקש עליו רחמים, והלא חכם גדול וחסיד גדול היה. ונראה לי בס"ד הכונה בעת שבקשו עליו רחמים באו בתפילתם בטענה זו שהשעה צריכה לו, ועי"כ תזכר צדקתו וזכות מעשיו הטובים, שאם לא היה צדיק גדול ביותר לא היתה השעה צריכה לו. אי נמי כך אמרו בתפילתם, אפילו אם השלים חיים הקצובים לו, ראוי שיתן לו הקב"ה חיים מחדש מפני שהשעה צריכה לו. והא דאמר לשון זה שהשעה צריכה לו ולא אמר שהדור צריך לו, רמז בזה על מזל הפרנסה שנקרא שעה, וכמ"ש הקב"ה לר"א בן פדת ואולי נפלת בשעתא דמזוני, וכן אמרו אין לך אדם שאין לו שעה, וכן אומרים שעתא קיימא ליה וכיוצא בזה. וידוע דבת קול מכרזת כל העולם נזון בשביל חנינא בני, נמצא הפרנסה וההצלחה של בני אדם תלוי בו וצריכה לו. אי נמי נקיט שהשעה צריכה לו כי היה מסוגל להתפלל, וידוע דהתפילה נקראת חיי שעה והתורה חיי עולם וכנזכר בגמרא:

15.

חדשים

ספר מגדים

וחלה ונמנה למות ובקשו חביריו רחמים
 עליו וחיה מפני שהשעה צריכה לו.
 כתב המהרש"א, בכמה מקומות נתלמוד אשכחן
 דבקשו רחמים על חביריהם, ולא קאמר כי הכא
 מפני שהשעה כו' ע"ש. והיה אפשר לומר דה"ל
 בכל חולה יש מצוה לבקש עליו רחמים, וכמ"ש
 בצרכות (יב ז) כל שאפשר לו לבקש רחמים על
 חבירו ואינו מבקש נקרא חוטא. מ"מ זהו דוקא
 בחולה קתם, שעפ"י דרך הטבע יש רפואה
 למחלתו, משא"כ כאן ברבי חנינא דקאמר וחלה
 ונטה למות, משמע שעפ"י דרך הטבע לא היה לו
 רפואה והיה מת, וכמ"ש לעיל אכל צלל והשכים
 ומת אין אומרים ממה מת. ומה שבקשו חביריו
 רחמים עליו היינו שחיה ע"י נם, ועל נם אין לו
 לאדם להחפלו, וכמ"ש בצרכות (ס' א) היתה אשמו
 מעוברת ואמר יה"ר שחלד כו' הרי זו חפלת שוא.
 ואף שע"י נם יכול להשתנות מזכר לנקבה כמו
 שהיה אצל נחש, אין מוכיחין מעשה נסים ע"ש.
 ובכור שור שנת (כא ז בד"ה ועשאוה ימים
 עובים), הקשה במש"כ הרמ"א באו"ח (סימן קפו
 ס"ד וסימן מרפכ ס"א) דאם שחך לומר על הנסים,
 יאמר הרחמן הוא יעשה לנו נסים כמו שעשה
 בימים ההם, והרי אין להחפלו שיעשה לו נם כמ"ש
 בצרכות שם. וכתב לחלק דדוקא יחיד לא יחפלו על
 הנם דמאן ימר דחזי ליה, אכל אם מחפלו שלרבים
 יעשה נסים שפיר דמי ע"ש. ח"ש כאן מה
 שהחפלו עליו שחיה מפני שהשעה צריכה לו,
 וכמ"ש בחענית (ט' א) כיון דלרבים הוא בעי
 כרבים דמי, לכן היה מותר להחפלו על נם.
 ועיין מה שכתבתי בצרכות (ו' א) גבי רב ציבי בר
 אביי, דאם יודעים שאין לו תרופה, אין

מבקשים עליו רחמים שיתרפא ע"ש. וכן תלמידי
 בספר הסידים (סימן תשל"ד), שכתב אל יחפלו אדם
 חפלה שא"י אפשר לעשות בקשתו, אעפ"י שהיטולת
 כד הקב"ה, אין לבקש דבר שאין נעשה כפי הטבע,
 כגון אם אשמו הפילה לשמונה חדשים ברור הוא
 שאין הולד של קיימא, אין מחפלים עליו שיחיה
 ע"ש. ויש להעיר ממה שמצינו בכרכות (סב ז),
 פרה רוחה אמר לפניו רבש"י ענייה זו זה שכרה,
 בעא רחמי עלה וחייה, וז"ל דמ"ש פרה רוחה, אין
 הכוונה שמתה, אלא שנתעלפה מרוב התרגשות. וכן
 כמ"ש שם בכחו של ר' יוסי בן יזמרא, עד דאתא
 אישקרא, בעי עלה רחמי ואיתסיאת ע"ש. ז"ל דאין
 זו שינוי מטבע העולם, דגם עפ"י דרך הטבע
 יכולה לפעמים להוליד אף שעברו עליה יותר
 מעשרה שנים. האף אמנם מצינו בכמה מקומות
 שבקשו רחמים בענינים שע"י שידוד הטבע מתם,
 כגון כמגילה (ו' ב), חגיגה (ג' ב), תענית (כב ז),
 ועוד. היינו דוקא כמי שנטוה בעלמנו שחיותו
 תעמוד לו להפקל חפלתו, משא"כ לכלל היהודים אין
 להחפלו על נם דע"י בודקין פקטוהו אם הוא ראוי
 לכך.
 (לקושטא דמילתא למאי דאמינן עלה, בעינן
 להחפלו על חולה שאין לו רפואה
 בדרך הטבע, היה נראה דשפיר דמי ואף מצוה
 להחפלו לרפואתו, דדוקא בעינן שינוי מטבעו של
 עולם, כגון להפוך מזכר לנקבה הוי חפלת שוא,
 ואף דאם עושין לו נם מנדין לו מוכיחין, הרי כל
 אשר לו יתן בעד נפשו ועיניו נדרים (מ' א) גדול
 נם שעשה לחולה יותר מנם שעשה לחניניה מישאל
 ועשרה כו', אש של שמים הוא מי יוכל לכבושה.
 וכתב שם המהרש"א, ונפ"מ דבעי אפושוי רחמים
 לעשות לו נם כה, אי נמי לעיני דמניין לו
 מוכיחין ע"ש. מנאר מדבריו ג"כ דיש להחפלו
 על נם לרפואת החולה, ובעינין יתקב יומא (פו א)
 כתב לפרש מ"ש גדולה השונה שמביאה רפואה
 לעולם, דאף אם הוא חולה במכה אשר לא כתובה,
 וכיון דהוא מסה חפלתו נם הרפואה נעלמה
 מעין כל חי, מ"מ גדולה השונה שמביאה רפואה
 לעולם, ר"ל שהקב"ה מנגלה רפואתו לעולם מה
 שא"י ידעו עד השפא. והוסיף עוד, וכן שמעתי

מחכמי רופאים שכמה מיני רפואות נתגלו
 לאחרונים מה שלא נודע לראשונים ע"ש. ותבאר
 ג"כ כמו שכתבנו, דאף במכה שאין לו תרופה, יכול
 להועיל תפילה ותשובה.
 והלום רחמי נם' ארקות רבנו ת"א (ע' שלה)
 מובא בשם הגאון בעל הקהלות יתקב ז"ל.
 שאמר בחולה שאין תרופה למחלתו עפ"י דרך
 הטבע, אשור להחפלו על נם, דהוי כמחפלו על
 חיים המתים, או כמחפלו על קטוע אבר שיתמה
 לו בחורה ע"ש. ולעני"ד נראה כמו שכתבנו, ובספר
 דרבי חיים ושלום (סימן תתקעה) מביא בשם
 הגה"ק בעל דברי חיים מנחם ז"ל, בחולה
 שהרופאים אמרו נושא לחיו עפ"י דרך הטבע, אין
 להחפלו עליו כשה, שלא ליתן מקום למקטרג כיון
 שמבקש על דבר שגריך לנא רק בדרך נם, ויש
 להחפלו עליו כמחשבה בלבד ע"ש.

תוספות רא"ש

16.

על עירובין דף כט/ב

ופרסאי הוי רובא דעלמא וכו' והתניא בגדי עניים לעניים וכו'. הא דלא מייתי מההיא דלעיל הפול
 והשעורה דלא דמי **דהכא כיון דלשאר העולם נמי אם היה להם רוב בשר כמו פרסאי היו אוכלים**
בשר בלא לחם הלכך לא דמי לההיא דפול ושעורה דהתם כולי עלמא יש להם, אבל מבגדי עניים
 פריך שפיר דאע"ג דעניים אם היה להם בגדים הרבה לא היה שיעור קטן חשוב בעיניהם אפ"י הכי חשוב
 בעיניהם השתא דבר קטן, ועוד דניחא ליה לדמות שיעורין להדדי: